

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

София – 1000, бул. „Княз Дондуков“ 2А, тел. 84-81, телекс 23 255, факс 9882-485

100

Изх. № 11-00-246 10.12.1997 г.

Вх. № 53/к.9.157
Дата 17.12.1997

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Handwritten notes and signatures:
17.12.97
[Signature]

СТАНОВИЩЕ

ОТ МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО N 15/1997 ГОД.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С оглед дадената ни възможност да представим писмено становище по конституционно дело N 15/ 1997 год., образувано по искане на група народни представители от 38-то Народно събрание относно съответствието на отделни разпоредби на Рамковата конвенция за защита на националните малцинства и тя като цяло на основния закон на Република България, изразяваме следното:

Международният пакт за гражданските и политическите права, ратифициран от НС, обнародван в ДВ бр.43 от 1976г., в чл.27 постановява, че в държави, в които съществуват етнически, религиозни или езикови малцинства, лицата, принадлежащи към тези малцинства не могат да бъдат лишавани от правото да имат съвместно с другите членове на своята група собствен културен живот, да изповядват и практикуват собствената си религия или да си служат с родния си език. Пробъзгласените с тази разпоредба на пакта права са признати от българската Конституция. Аналогични са и принципите, заложиени в Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон на 31.07.1992 год, ДВ бр.80/1992 год., в сила от 7.09.1992 год. В член 9 от Конвенцията изрично са предвидени право на свобода на мисълта, съвестта и религията, включващо свобода да промени религия и убеждения и да изповядва своята религия и убеждения индивидуално или колективно, публично или частно, чрез богослужение, обучение, религиозни обреди и ритуали, като ограниченията са допустими само по силата на закон и то с оглед на обществената сигурност, защита на обществения ред, здраве, морал или защита на правата и свободите на други. Упражняването на правата и свободите, съгласно чл.14, следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национални малцинства, имуществво, рождение или друг признак.

Изхождайки от принципите, заложен в Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, с оглед създаване на плуралистично и истинско демократично общество с атмосфера на търпимост, диалог и културно многообразие, Република България, като държава, провъзгласила в основния си закон общочовешките ценности- свобода, мир, хуманизъм, равенство, справедливост и търпимост, следваше, заедно с останалите държави-членки на Съвета на Европа, да подпише Рамковата конвенция за защита на националните малцинства.

Що се отнася до конкретни текстове от Рамковата Конвенция в областта на образованието- чл.6, 12, 13, и 14, то те са в съответствие с разпоредбите на чл.6,ал.2, чл.36,ал.2 и чл.53 от Конституцията на Република България. Настърчаването духа на търпимост и диалог между различните култури, разбирателство и сътрудничество между лица, живеещи на съответната територия, независимо от тяхната идентичност и защита срещу всякаква заплаха и дискриминация, прогласени в чл. 6 на Конвенцията, кореспондира с конституционната разпоредба на чл.6, ал.2, съгласно която законодателят е регламентирал равенството на всички граждани пред закона и недопустимостта на привилегии или ограничаване на права, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Тези принципи са заложен и в последващите конституционни норми, при регламентацията на основните права и задължения на гражданите. Приемане при необходимост на мерки в областта на образованието, за настърчаване познанията за културата, езика, историята и религията, осигуряване на преподаватели и учители, равен достъп до образование на всички степени за тези лица, право да създават и управляват свои частни учебни заведения и право да изучават своя език, постановени в чл. 12, 13 и 14 от Конвенцията, кореспондират с конституционните норми на чл. 36, ал.2 и чл. 53, съгласно които държавата настърчава образованието, което е право на всеки гражданин, свободно достъпно за всички, частните училища могат да се създават по предвиден в закон ред от граждани или организации, а гражданите, за които българският език не е майчин, имат право наред със задължителното изучаване на българския език да изучават и ползват своя език. Тези основни конституционни права в областта на образованието са база, върху която са разработени и приети законовите и подзаконовите нормативни актове- Закон за народната просвета, Правилник за прилагане на Закона за народната просвета, Закон за висшето образование, ПМС N 183/1994 год. за изучаване на майчин език в общинските училища на Република България и други.

Действително, в Конституцията понятието "малцинствен език" или "език на малцинството" не е употребено, а се ползва в чл.36 "майчин" и "свой" език. Аргументите, обаче, за "чуждо тяло" и неравнозначност на термини, с оглед обосноваване на неконституционна съобразност на подписан международноправен акт, са неправилни и недостатъчни. Още повече, що се отнася до терминология, предвид и разпоредбата на чл.5, ал.4 от Конституцията на Република България, понятията "свой език" и "език на малцинството" са употребени още в Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието, ратифицирана от

Народното събрание на 17.11.1962г., ДВ бр.6 от 1963 год, влязла в сила от 4.03.1963 год. Член 5 на цитираната Конвенция предвижда: "на лица, принадлежащи към национални малцинства, трябва да се признава правото да водят собствена просветна работа, включително и ръководството на училища, и в съответствие с политиката в областта на образованието на всяка държава, да използват или да преподават своя собствен език при условие, че осъществяването на това право не пречи на лицата, принадлежащи към малцинствата да разбират културата и езика на целия колектив и да участват в неговата дейност и че то не уврежда суверенитета на страната; равнището на образование в училищата от този род не е по-ниско от общото равнище, предписано или утвърдено от компетентните органи; посещенията на този род училища е факултативно". Държавите, страни по тази конвенция са задължени да взимат всички необходими мерки, за да осигурят приложението на прогласените с чл. 5 принципи.

Предвид изложеното, считаме, че текстовете от Рамковата Конвенция за защита на националните малцинства, които засягат права на граждани в областта на образованието и самата конвенция като цяло, не противоречат на духа, принципите и разпоредбите на основния закон на Република България.



/ ВЕСЛИН МЕТОДИЕВ /